

# SLOVENSKI GOSPODAR.

## List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštninjo na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

### Državni proračun.

(Konec.)

Ogromno, v resnici ogromno je število milijonov, kar jih požre vsako leto drž. mašina. Ali to še ni vse, vsaka dežela, vsak okraj, vsaka srenja ima še posebej svoje stroške. Človeka tedaj lahko obide strah, kaj bode, če pojde tako naprej in minister je tudi človek, je-li pa ga kedaj strah tolicih stroškov, ki jih tirja? Tega sicer ne vemo, toda kaj si hoče, saj ne more brez tega olja vzdržati v tiru kolesec, kar jih ima na skrbi.

Stroškom nasproti stojé dohodki države. Iz velike večine so to davki, če se jim prav daje včasih drugo ime. Upa si pa vlada dobiti letos teh-le dohodkov: Časniki, ki jih izdaja vlada, dajo 0.6 milj., verski zaklad pa prinese 3.8 milj. Učnine na srednjih šolah bode 1.0 milijon in vojaška rednina 1.4 milj.

Davka za zemljišča bode 34.8 in za hiše 28.3 milj. Pridobnine se računé na 10.7 in dohodnine na 24.6 milj. Carine pride v drž. kaso 39.5 milj. Davka za žganje je 8.5, za vino 4.3 in za pivo 24.4 milj. Za meso bode davka 5.4 za sladkor 35.5, za petrolej 3.2 in za razni daci še 2.1 milj.

Za sol dobi država 20.2 in za tobak 77.7 milj. Kolek vrže 18.8 in 33.7 milj. pa razne pravne stvari. Loterija da 21.5, mitnice 2.4 in davščine za razprodajo žganih pijač 1.3 milj. Drž. tiskarna dela za 1.0 in premerjevanje po sode za 0.3 milj. Pošta in hrzjav dasta 27.8 milj., poštna hranilnica pa 1.0 milj.

Železnice, kar jih ima država v rokah, dajo 71.4 milj. Državna konjereja 0.4, državno gozdnarstvo 4.1 in rudninarstvo 6.8 milj. Iz kaznilnic gre pa v drž. kaso samo 0.7 milj. in iz oskrbovanja drž. dolgov 0.5 milj. Na zadnje pa se proda še drž. zemljišča za 0.2 milj.

To in taki so dohodki, katerih se nadja vlada za letošnje leto. Ali jih bode toliko, ali jih pa utegne postati več ali pa kje manj, tega

ne znamo in tudi vlada računé na nje le v okroglih številkah, to se pravi, na par sto jezer več ali manj ne pride, kakor pri stroških, tako tudi pri dohodkih vladi ali pa le malo. Ljubše bode pa ji vsekako, ako bode prvih, stroškov, manj, dohodkov pa več, saj pa ji je tega tudi treba.

Ako se velja vladi, bode letos primanjkljaja 21 milj. Odkod pa naj vzame le teh? Na posodo vsi jih ne mara minister za drž. finance, kajti to stane tudi državo denarja. Vlada predlaga za to, naj pride enkrat za vselej iz tega blata, na povišanje davka pri žganih pijačah in če ji drž. zbor privoli va-njo, potem utegne v resnici priti iz njega.

Razprava o drž. proračunu je vsako leto pa je tudi skorej vsako leto čudniša, odkar je grof Taaffe na krmilu vlade. Kdor se izmed drž. poslancev šteje k nemški, liberalni stranki, ne najde niti lasú dobrega na glavah gg. ministrov a tudi drugi poslanci so v neki stiski. Vsak vidi, da je sedanja vlada bolja, kakor more ali je le kedaj katera liberalna, vendar pa se ne navdušuje nobeden za-njo in izgodi se torej lahko, da se ne potegne nihče za vlado, če ne stori tega sama.

Kakor je bila doslej navada, vzdigne se za vlado ali že grof Taaffe ali pa finančni minister, dr. pl. Dunajevski. Le-ta pa ima tudi besedo v lasti, da malo kdo tako in pride s številkami, ne more mu tedaj z lehka kdo do kože. Letos pa mu ni bilo treba, da se posebno potegne za vlado, kajti vsi govorniki, ki so v splošnji razpravi napadali vlado, niso imeli zoper njo druga, kakor prazne, če prav v časih robate besede.

Izmed naših poslancev je v splošnji razpravi govoril samo prof. Šuklje in njegov govor se hvali, da je bil prav dober ter je v njem g. profesor v resnici dobro povedal, kaj da dela sedanja vlada prav a tudi zamolčal ni, da slov. ljudstvo nima veliko uzroka, da ji je hvaležno.

Posebna razprava še teče in še utegne le čez teden dni priti do konca. Kar bode bolj imenitno v njej, to prinesemo še našim bralcem že na znanje, naj že bode potlej na tem, ali na drugem mestu.

## Slovesnost v spomin 40letnega vladanja Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

### Beseda v predgovor.

„Hrast se omaje in hrib, —  
zvestoba Slovincu ne gane“.  
Koseski.

Slovenski narod kinčate prelepi lastnosti, udanost in zvestoba! Pastir in pastirica, blavec in dekla udana in zvesta sta svojemu gospodarju. Slovenski uradnik udan je zvesto svojemu gospodu, oziroma svojej gosposki. Slovenski posestnik izpolnjuje udano in natanko povelja, naj si pridejo, od katerega koli urada. Slovenskemu vojaku je vrstica cesarske pesmi: „Vse za dom in za cesarja“ vodilna zvezda, katero zvesto in z veseljem zaslejuje. Vsacemu Slovincu, naj si bo stanú kakoršnega koli hoče, pa služi geslo: „Vse za vero, dom, cesarja in narod!“ Ni tedaj čudo, da še Slovenec živi a podložnik veseli blagostanja svojih naprejpostavljenih in da je sočuten, ako je njim osoda nemila. Oboje: svoje veselje, ako so srečni in svoje sočutje, ako so nesrečni, pa kaže očitno in iz dna srca.

Letošnje leto, 1. januarja, podala se nam je priložnost, da smo pokazali svojo udanost in zvestobo vidnemu poglavarju sv. katoliške cerkve, sv. Očetu papežu Leonu XIII., ko so služili svojo zlato sv. mešo. V teku tega leta podala nam pa se bo še priložnost, da bomo pokazali svojo udanost in zvestobo svojemu občenemu očetu, presvitlemu cesarju Francu Jožefu I., ko bodo obhajali 40letnico svojega cesarjevanja. — Ta slovesnost bi se morala 2. den decembra letošnjega leta obhajati; kajti takrat preteklo bo ravno 40 let, odkar presvitli cesar Franc Jožef I. našo očetnjo vladajo. Pa v istem mrzlem času je vsak rad v hiši za pečjo. V istem času mi Slovenci ne bi mogli te slovesnosti tako obhajati, kakor smo navajeni; kajti, kakor so stari Slovani svojo bogove pod milim nebom, pod košato lipo častili, Gorotanci svoje vojevođe pod vedrim nebom ustanavljali, in sploh naši prednamci se le na prostem shajali, tako naj tudi mi pod milim nebom obhajamo slovesnost v spomin 40letnega vladanja Njih Veličanstva, našega cesarja, da bomo pri tej priložnosti mogli reči: čujte gore in bregovi, čujte nebesa, čuj svet! mi sinovi Slave in zvesti Avstrijanci smo!

Mi, pri sv. Bolfanku na Kogu, smo to slovesnost vže 15. den aprila obhajali. Kako se je ta slovesnost pri nas vršila, ti hočem,

dragi čitatelj, v na-topnih sestavkih naznaniti. Ne misli pa, da se hočem s tem ponášati! Nikakor ne; kajti mi storili smo toliko, kolikor je takim ubožcem, kakoršni smo mi, sploh mogoče.

### Priprave za svečanost.

Težko je dandanes kaj početi in izvršiti, če evenka ni. Tudi nam bi se bila taka godila, ako bi so ne bili ravnali po cesarjevem geslu: „Sè združenimi močmi“. Gospoda učitelja pripravljala sta otroke za nekaj posebnega; to smo vedeli, če tudi nista otrokom ničesar natančnega povedala, posebno prve dni ne. Učili pa so se peti cesarsko in druge pesmi; boljši učenci učili so se deklamovati; jeden učenec in jedna učenka morala sta se naučiti, kar so njima g. nadučitelj napisali. Popevali so tudi na prostem, kar sicer v tako zgodnem času ni bilo v navadi. Častiti gosp. župnik in g. nadučitelj sta ves božji dan tičala skupaj ter se posvetovala o tem in unem. Sicer pa moramo na tem mestu omeniti, da omenjenima gospodoma ne mine den, da bi ne bila skupaj, kar nam vrlo dobro dopada. Taki gospodje, katerim je izročeno v njihovo varstvo toliko duš in dušic, imajo mnogo skrbi, in njim tedaj ne pomanjkuje skupnih posvetovanj. Da bi pač v vsakej fari tako bilo!

V soboto, 14. den aprila, nesle so deklice nadučiteljeve gosp. nekšno zelenje: zimzelen, pa nekaj, da so spleli potrebne vence za okrašenje. Cerkovnik g. M. Rubin prinesel je iz Ljutomera strelnega prahu. Po peneze za istega segnoli so g. nadučitelj v žep. Proti večeru prišli so godci, le-ti morali so se tudi za prihodnji dan nekoliko pripraviti. Na cerkvišču, na desnej in levej strani cerkve, izkopal je viničar A. Stamul pod nadzorstvom g. L. Pavlina dve jami, določeni za dve drevesi. A o pripravah, katere so bile zgol v nadučiteljevih in župnikovih rokah, pa nismo poprej ničesar vedeli. — In tako je bilo vse pripravljeno za

### Slovesnost,

katera se je vže predvečer, 14. dan aprila pričela. Zvečer, preden je zazvonilo „Zdravo Marijo“, zagodli so godci in pokali so možnarji, da se je iz našega prijetnega hriba na vse strani razlegalo. Takoj se je zbrala precej velika množica ljudstva okoli cerkve. Godbi in strelbi pridružilo se je še petje. Vse troje vršilo se je menjavno tako dolgo, doklor ni udaril zvon ter zbrane opomenil, da naj skupno pozdravijo „Nebeško kraljico“. H kratu je bilo vse na kolenih. Po vsakem odstavku „Angeljskega češčenja“ zapeli smo kitico stare, pa še vedno priljubljene pesmi „Angeljsko pozdravljenje“. Ko se je odpela zadnja kitica te pesmi, podali smo se k počitku. Tako je prav; tako bi moralo biti vselej in povsod, kajti, kakor